

בעקבות הפילוסופים

הקאמרטת הישראלית ירושלים
מנהל מוסיקלי: אבנר בירון

הקאמרטה הישראלית ירושלים

מייסד ומנהל מוסיקלי: אבנר בירון
יועץ: יוסף ברדנשוילי

חברי התזמורת

*נגן ראשי**משנה לנגן ראשי					
כינור ראשון מתן דגן* נטשה שר* כרמלה ליימן** מיכאל בויאנר דניס גרסי רומן יוסופוב סופיה קירסנובה	כינור שני אנדראה האלם* אטיין מנרי* אדוארד רזניק** אנה קובזרב מיכאל קונצביץ' קרן שושני	ויולה מיכאל פלסקוב* דורון אלפרין בוריס רימר אנדריי שפליניקוב	צ'לו צבי אורליאנסקי* יפים אייזנשטדט* מרינה כץ* אלכסנדר סינלניקוב**	קונטרבאס דמיטרי רוזנצוויג* גנאדי ליטבין	אבוב מוקי זוהר* אורי מירז
				חליל אסתי רופא*	בסון מאוריצי פאז* קריסטיונס גריגס
					קרן יער אלון ראובן*

כנר עמית כבוד: אריק קוביליאנסקי

נגנים אורחים: זינה לויין, כינור; איליה שוורץ, קלרינט; ראובן מוזס, בסון; נעם פרסקו, קרן יער; יזהר קרשון, צ'מבלו; גתית בועזסון, נבל; אלון בור, טימפני; הלל ברוקנטל, עודד גיזהלס, ערן מרגלית, זיו קפלן, מנחם שפרן, כלי הקשה

חברי העמותה וחברי הוועד המנהל

*חברי הוועד המנהל					
פרופ' רות ארנון*, יו"ר	פרופ' שלמה בידרמן	אילן דה פריס	יאיר מנדלס	פרופ' אורי קרשון	
יעקב אייזנר*	פרופ' אבי בן בסט*	רוברט דרייק	אמנון נדב	ברוך שלו*	
ד"ר חנן אלון	רו"ח תלמה ברבשקנולר	פרופ' משה הדני*	פרופ' מנחם פיש*	דב שפיר	
יצחק אלרון*	פרופ' בני גיגר*	אפרת וימן גרשוני	פרופ' שמואל קבילי		
שמשון ארד	עו"ד יאיר גרין*	ניסים לוי	רו"ח רענן קופ		

הצוות האדמיניסטרטיבי

מנהל כללי: בן ציון שירה	מכירות: דגן פדר
מנהל אדמיניסטרטיבי: מיכאל קונצביץ'	מנהל במה: ואלרי אקסיונוב
מפיק וספרן: מורן מגן	יועץ משפטי: עו"ד עמי פולמן
מנהלת שיווק: תמר אומנסקי	הנהלת חשבונות: שרית יצחקי

מחלקת מנויים: 1-700-55-2000 / בימים א'-ה' 09:00-17:00

משרד התזמורת: רח' ההגנה 13, הגבעה הצרפתית, ירושלים / טל: 02-5020503 / פקס: 02-5020504

כתובתנו באינטרנט: www.jcamerata.com / אימייל: info@jcamerata.com

התזמורת נתמכת על ידי: משרד התרבות והספורט | עיריית ירושלים, האגף לתרבות ומסתייעת בתורמים שונים.

בעקבות הפילוסופים

בוריס ברוט מנצח (קנדה)
קוליה בלאכר כינור (גרמניה)

יוזף היידן (1809-1732)
סימפוניה מס' 22 במי במול מז'ור
("הפילוסוף")

ג'ורג' גרשווין (1937-1898)
סוויטה מתוך "פורגי ובס"
(עיבוד לתזמורת קאמרית: אבנר דורמן)

הפסקה

אלסנדרה סֶלְבֵּטִי (1968)
"שירים מאֵלִיָּאָה" (בכורה עולמית)

לאונרד ברנשטיין (1990-1918)
סרנדה בעקבות "המשתה" של אפלטון

ירושלים / מנהל קהילתי הגבעה הצרפתית
קונצרט מיוחד עם תהליך העבודה
יום ב', 27.10.14 בשעה 10:00

ירושלים / תיאטרון ירושלים, אולם הנרי קראון
יום ג', 28.10.14 בשעה 20:00

כרמיאל / היכל התרבות
יום ד', 29.10.14 בשעה 20:30

רחובות / אולם ויקס במכון ויצמן
יום ה' 30.10.14 בשעה 20:00

תל אביב / מוזיאון תל אביב לאמנות
מוצ"ש, 1.11.14 בשעה 20:00

בשנת 1988 ייסד בוריס ברוט בעיר המילטון באונטריו שבקנדה את התזמורת האקדמית הלאומית הקנדית ואת פסטיבל ברוט למוסיקה. כיום מאסטרו ברוט הוא המנהל המוסיקלי של התזמורת הקאמרית מקגיל במונטריאול והמנצח הראשי של הקונצרטים לנוער ולמשפחה של מרכז האמנויות הקנדי הלאומי באוטוואה.

ב-1987 הוענק לבוריס ברוט "אות מסדר קנדה" היוקרתי, ובמאי 2006 בחרו בו קוראי העיתון "ספקטייטור" של העיר המילטון כאחד מחמשת אנשי העיר הגדולים בכל הזמנים. ב-2013 זכה בדוקטורט לשם כבוד מאוניברסיטת מקגיל, שבה למד. בוריס ברוט מרבה לנצח גם באיטליה. באחרונה מונה מנצח אורח של בית האופרה פֶטרוֹצ'לי בעיר בארי.

רבה מחויבותו של מאסטרו ברוט לטיפוחם של אמנים צעירים. בשנת 2007 זכה בפרס יום הילד הלאומי על תרומתו רבת השנים לחיבוב המוסיקה הקלאסית על כשני מיליון ילדים. במרכז פעילותו של פסטיבל ברוט, הנמשך זה 26 שנים, עומדת התזמורת האקדמית הלאומית הקנדית. העיקרון המנחה שלה הוא כי במהלך 16 עד 20 שבועות בשנה נגנים צעירים עובדים בצמידות למוסיקאים ותיקים ולומדים מניסיונם. בוריס ברוט משמיע הרצאות רבות עניין, לא רק באוזני הסטודנטים הרבים שלו בעולם, אלא גם באוזני עובדיהן של חברות ה-Fortune 500*. ההרצאות נסבות על מוסיקה, על עבודת צוות ועל מנהיגות ויצירתיות.

*Fortune 500 היא רשימה של חברות ענק אמריקניות, כגון: וול-מארט, אקסון, ג'נרל מוטורס, ג'נרל אלקטריק, סיטיגרופ, AT&T ועוד.

בוריס ברוט / מנצח

של הבלט המלכותי קובנט גרדן בלונדון, נורד'ן סינפוניה בגייטסהד ותזמורת ה-BBC הסימפונית הלאומית הוולשית. בשנת 2000 ניצח בוריס ברוט בוותיקן על המיסה של ברנשטיין באוזני האפיפיור יוחנן פאולוס השני ובשנת 2013 הוזמן שוב לוותיקן, לנצח על השמעת הבכורה של רקוויאם מאת הקרדינל דומניקו ברטולוצ'י.

המנצח הקנדי בוריס ברוט פיתח לאורך השנים קריירה בינלאומית ענפה כמנצח, מחנך, מרצה מבוקש ושגריר תרבות. בקנדה הקים לא פחות משש תזמורות ובארצות הברית ייסד את "ניו ווסט סימפוני" ושימש עוזר המנצח בפילהרמונית של ניו יורק לצדו של מאסטרו לאונרד ברנשטיין. בבריטניה היה המנהל המוסיקלי והמנצח

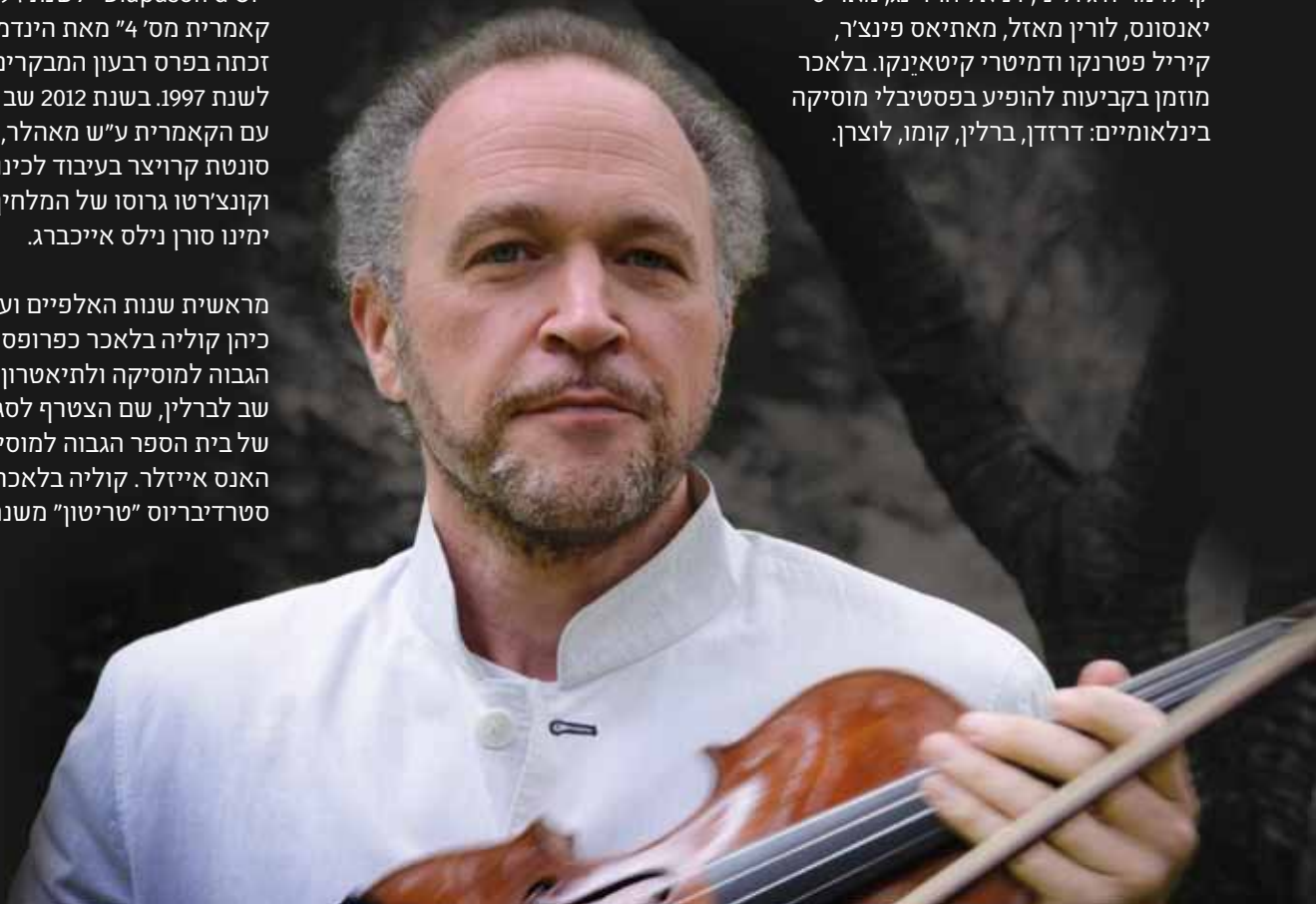
קוליה בלאכר, יליד ברלין, החל ללמוד נגינת כינור בגיל 5. משבגר, השתלם אצל קוז'י טויוֹדָה בברלין, אצל דורותי דיליי בניו יורק, ואצל שנדור וג בזלצבורג. אחרי שש שנות נגינה ככנר הראשי של הפילהרמונית ברלין, החל לסייר כסולן ברחבי תבל: עם הפילהרמוניות של ברלין, מינכן וסנט פטרסבורג, הסימפוניות של רדיו דרום גרמניה, בולטימור ופיטסבורג, הסימפוניית "יומירי" בטוקיו, הגוונדהאוס בלייפציג, הקאמרית של אירופה והקאמרית האוסטרלית. הוא הופיע תחת שרביטיהם של קלאודיו אבאדו, דניאל בארנבום, קרלו מריה ג'וליני, דניאל הרדינג, מאריס יאנסונס, לורין מאזל, מאתיאס פינצ'ר, קיריל פטרנקו ודמיטרי קיטאינקו. בלאכר מוזמן בקביעות להופיע בפסטיבלי מוסיקה בינלאומיים: דרזדן, ברלין, קומו, לוצרן.

בשנים האחרונות קוליה בלאכר מרבה להופיע בקונצרטי "הובלה תוך כדי נגינה" (Play-Lead Concerts). ממקומו ככנר ראשי ניצח על הפילהרמוניות של דרזדן, הונג קונג וקואלה לומפור, הסימפוניית של מלבורן, הסימפוניית ירושלים רשות השידור, הקאמרית ע"ש מאהלר, הקאמרית של שטוטגרט, קאמרה ברן, תזמורת האופרה הקומית של ברלין ותזמורת פסטיבל כלי הקשת של לוצרן. בעונה 2014/15 ינוגנו קונצרטים כאלה גם בפילהרמונית של דייסבורג בגרמניה, שם ישמש בלאכר כ"אמן אורח".

בנוסף להופעותיו כסולן, קוליה בלאכר מרבה לנגן מוסיקה קאמרית: עם הצ'לנית נטליה גושמן, החלילן עמנואל פה, הקלרניתן אדוארד ברונר והפסנתרנים אריק לה סאז' וברונו קנינו. בלאכר הוא חלק משלישיית פסנתר, עם הצ'לן קלמנס האגן והפסנתרן קיריל גרשטיין.

בלאכר הקליט תקליטורים עטורי שבחים: ההקלטה ובה הקונצרטי לכינור של ברג, סטרווינסקי ובוריס בלאכר (אביו) עם התזמורת הקאמרית ע"ש מאהלר בניצוח קלאודיו אבאדו זכתה בפרס "Diapason d'Or" לשנת 1994. "מוסיקה קאמרית מס' 4" מאת הינדמית בהשתתפות זכתה בפרס רבעון המבקרים הגרמנים לשנת 1997. בשנת 2012 שב בלאכר והקליט עם הקאמרית ע"ש מאהלר, והפעם את סונטת קרויצר בעיבוד לכינור ולתזמורת וקונצרטו גרוסו של המלחין הדניגרמני בן ימינו סורן נילס אייכברג.

מראשית שנות האלפיים ועד לא מכבר כיהן קוליה בלאכר כפרופסור בבית הספר הגבוה למוסיקה ולתיאטרון בהמבורג ועתה שב לברלין, שם הצטרף לסגל המורים של בית הספר הגבוה למוסיקה על שם האנס אייזלר. קוליה בלאכר מנגן בכינור סטרדיבריוס "טריטון" משנת 1730.

בין 1 ל-41

אבנר בירון מנצח
ניצה שאול קרייניט (ישראל)

מוצרט סימפוניה מס' 1
ויליאם וולטון פאסאד
אנדרה קפלה אגדה
מוצרט סימפוניה מס' 41 (יופיטר)

ירושלים: אולם הנרי קראון

יום ג', 9.12.14 בשעה 20:00

כפר סבא: אודיטוריום ספיר

יום ד', 10.12.14 בשעה 20:30

זכרון יעקב: אלמא מרכז אמנויות

יום ה', 11.12.14 בשעה 20:30

תל אביב: מוזיאון תל אביב לאמנות

מוצ"ש, 13.12.14 בשעה 20:00

גני תקוה, מרכז הבמה

יום ב', 15.12.14 בשעה 20:00

מודיעין: היכל התרבות

מוצ"ש, 20.12.14 בשעה 20:30

אהבת אמת

רון בורשבסקי מנצח
מארי מוריה סופרן (יפן)

יוהאן פרידריך פאש סוויטה בסול מז'ור

תומאס ארן קנטטת "הבוקר"

אטיליו אריוסטי הקנטטה "אהבת אמת"

נעמה תמיר "הזיות אביב" לתזמורת קאמרית (בכורה עולמית)

אלסנדרו סקרלטי קנטטת חג המולד

ג'ואקינו רוסיני סרנדה לתזמורת קטנה

ירושלים: אולם הנרי קראון

יום ג', 18.11.14 בשעה 20:00

תל אביב: מוזיאון תל אביב לאמנות

יום ה', 20.11.14 בשעה 20:30 (סדרת שבת)

יום ו', 21.11.14 בשעה 13:00

יום א', 23.11.14 בשעה 20:00

כרמיאל: היכל התרבות

יום ב', 24.11.14 בשעה 20:30

אדג'ו / פרסטו / מינואט וטריו /
פינלה: פרסטו

התזמורת המצוינת של אחוזת אסטרהאזי נשלטה בידי שני יוזף לאורך רובה של המאה ה-18: מסוף הרבע הראשון שלה ועד אמצעה ניצח עליה ביד רמה יוזף ורנר, ומאמצעה ועד סופה - יוזף היידן. היידן מוכר לדורות בזכות יצירתיותו ואילו על יוזף הראשון, גרגור יוזף ורנר, מי יודע היום?

ורנר בן השבעים קרא להיידן בן השלושים בבואו אל אחוזת אסטרהאזי "משרבט פזמונים" (G'sanglmacher) ו"ספסר של אופנות מתחלפות" (Modehansl). אך את כאבו ניתן להבין: גם אם בשנת 1761 לא ניטל מידי המנצח הזקן שרביטו מכל וכל, בכל זאת מונה לו סגן קפלימייסטר ינוקא שכרסם אטיאט בכל סמכויותיו. ואשר לסוגיית "האופנה", ורנר איש הבארוק לא ידע להעריך את אפנת הרביעיות, סונטות המקלדת והסימפוניות שבישר המלחין הצעיר. היידן, יש לומר, העריך את קודמו: כשהזקין היידן, והגיע לגיל 70, בתחילת המאה ה-19, פרסם שש יצירות המבוססות על קטעים מאורטוריות של ורנר ורשם בראשן הקדשה לזכרו.

גם לנו ראוי להוקיר את גרגור יוזף ורנר, אף אם נשכח כמלחין: הלא את האנסמבל שקיבל היידן לידי בשנת 1761 בנה וטיפח ורנר, והנה האנסמבל המשובח הזה הוא שאיפשר להיידן לפצוח באותו מסע פורה של שילובי כלים, המצאת רעיונות מלודיים

ומבניים, שינויי תזמור וסולם, שהעניקו לו כעבור ארבעה עשורים ומאה סימפוניות את התואר "אבי הסימפוניה".

סימפוניה מס' 22 שנשמיע היום היא מן המושמעות ברפרטואר היידן, והיא נולדה בראשית אותו מסע, בשנת 1764, שלוש שנים אחרי הגעת היידן לאחוזתו ושנתיים לפני מינויו למנצח הראשי, עם מות ורנר.

תזמורת אסטרהאזי הייתה קטנה: בין 15 ל-20 נגנים בלבד. עם זה, רבים ידעו לנגן בכמה כלים. הדבר הזה משתקף גם בסימפוניה הזאת, המתזמרת באורח יוצא דופן: לצד שתי קרנות, כלי קשת וצ'מבלו, מככבות כאן שתי קרנות אנגליות*, שנוגנו קרוב לוודאי בידי האבובנים. לא זו בלבד שזוהי הסימפוניה היחידה של היידן המתזמרת כך, אלא אליבא דמומחי המוסיקה אין לשילוב הזה אח ורע במוסיקה כולה. אולי גם את שורש הכינוי "הפילוסוף" יש לחפש בשילוב הזה: בפרק הראשון, על רקע תקתוק עקשן כשל שעון, הקרנות האנגליות וקרנות היער מנהלות דרשית, המזכיר שאילת שאלות ומתן תשובות כבסימפוזיון פילוסופי.

היידן לא העניק לסימפוניה את כינויה, אך קשה להניח שלא ידע כי הכינוי סובב לו, שכן בהעתק של הפרטיטורה שנמצא במודנה בשנת 1790, כלומר עוד בימי חייו, הכינוי מופיע שחור על גבי לבן. המלחין טוב־המזג הסכין עם ניסיונות הוצאות התווים להרוויח עוד על ידי תיוג קומוניקטיבי ומושך.

לשונה המוסיקלי של הסימפוניה מנבא את הסגנון הקלאסי שיאפיין את היידן במהלך שנות יצירתו, אך המבנה שלה עדיין נטוע בקונבנציה הבארוקית של הסונטה הכנסייתית: ארבעה פרקים שסדרם אטי־מהיר־אטי־מהיר.

הפרק הראשון, פרק הדיאלוג הפילוסופי, אטי, מהורהר וארוך; הוא נמשך כמחצית ממשך הסימפוניה כולה.

הפרק השני כתוב בצורת הסונטה כמו הראשון, אך הוא מהיר, נמרץ ורבה־מצאות.

הפרק השלישי הוא מחול מינואט רב־חזרות במשקל משולש ובסופו טריו. בפתיחת המינואט יש הד לפתיחת הפרק הראשון. ובטריו באות לידי ביטוי שתי הקרנות, ברגיסטר גבוה במיוחד.

הפרק הרביעי והמסיים, במשקל 6/8, שב אל מבנה הסונטה, והוא אחת הדוגמאות המוקדמות של "מנגינת ציד" כפי שיופיעו בסימפוניות מאוחרות יותר של היידן, כגון במס' 65 ובמס' 73 "הציד".

*קרן אנגלית איננה קרן ואיננה אנגלית, אלא אבוב ארוך שצלילו נמוך בקווינטה מן האבוב הרגיל. השם המשובש נובע כנראה מדמיון הכלי לקרנות שאוחזים המלאכים בציורים עתיקים ושכונו בגרמנית Engellisches Horn, כלומר "קרן מלאכית".

1

עקרון הווריאציה

מנצח: **אבנר בירון**
מרצה: **פרופ' אריאל הירשפלד**
סולנית: **סופיה קירסנובה** כינור

היידן סימפוניה מס' 85 "המלכה"
ראמו שאקון מתוך "האינדיאנים האצילים"
באך שאקון לכינור סולו מתוך
הפרטיטה מס' 2
והן וויליאמס פנטסיה על נושא
מאת תומאס טאליס

עקרון הווריאציה שוכן כמעט בכל מעשה
ובכל פעילות אנושית; ארוחות, נשיקות
ופנים אנושיות. הווריאציה היא חלק מן
החיים, יצירה לנוכח הבלתי משתנה.

אריאל הירשפלד הוא פרופסור בחוג לספרות
עברית באוניברסיטה העברית בירושלים

חושבים מוסיקה

בוקר שכולו חוויה

מתחילים ב-09:30 בשתייה חמה
ובמאפים וממשיכים ב-11:00 בשיחה
על נושאים ברומו של עולם עם
המרצים המרתקים בישראל
ובמוסיקה נפלאה, תואמת
האירוע יסתיים ב-13:00

תל אביב
מוזיאון תל אביב לאמנות, אולם אסיא
שישי 28.11.14. כרטיסים בקופת
התזמורת ובאתר הקאמרה

ירושלים
תיאטרון ירושלים, אולם הנרי קראון
שישי 5.12.14. כרטיסים בקופת
התזמורת, באתר הקאמרה
ובקופת התיאטרון 02-5605755

קופת התזמורת:
1-700-55-2000
www.jcamerata.com
info@jcamerata.com

קטפיש רואו / פורגי שר / פוגה / הוריקן / בוקר טוב, אחותי

את דמות הקבצן השחור והפיסח, המואשם ברצח, מצא ג'ורג' גרשווין בספרו של דיבז הייורד "פורגי" באמצע העשור השלישי של המאה הקודמת. ב-1935 קרמה האופרה האפרו-אמריקנית הראשונה "פורגי ובס" עור וגידים, אך היא לא הוצגה בבית אופרה, כי אם נאלצה להסתפק בתיאטרון בברודוויי. מחזור ההופעות הראשון איכזב: 124 ההצגות לא כיסו את ההשקעה. אלא שבשמונים השנים שעברו מאז התברר כי "פורגי ובס" היא האופרה האמריקנית הגדולה של כל הזמנים. למלחין המוכשר לא נודע הדבר: שנתיים אחרי הבכורה נפטר מגידול בראשו, והוא בן 39.

צעדו של ג'ורג' גרשווין, היהודי הברוקליני, היה מהפכני בכך, שאחרי הלחנת סדרת שירי זמר והיצירה התזמורתית החדשנית "רפסודיה בנוסח בלו", החליט להטיל באחת את כל יוקרתו המקצועית על אופרה, סוגה שנתפסה אז כאמנות האינטגרטיבית הגבוהה ביותר. ועוד דבר מהפכני מאוד לזמנו: בעידן שבו לא הורשו שחורים להימנות עם קהל באי הקונצרטים, הצגות התיאטרון והאופרה, עמד גרשווין בנחרצות על כך כי שחורים בלבד יגלמו את התפקידים, ולא זמרי אופרה מושחרי פנים.

רבים ראו בצעדו של גרשווין זינוק בנתיב מיזוג הגזעים, אך לא חסרה גם ביקורת: בליברית חזרה שוב ושוב המילה "nigger", שבה השתמשו אז לא רק גזענים, אלא גם

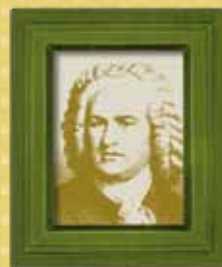
תושבי קטפיש רואו עצמה, אותה שכונת שחורים דמיונית בדרום קרוליינה שבה המחזמר מתרחש. בראשית שנות הארבעים, כאשר החלה היצירה להצליח קופתית, ודווקא כאופרה, הכריזה ה"בס" המיועדת, אָטה מוֹטֶן, כי היא מסרבת לבטא את המילה. ישבו אפוא איירה גרשווין, אחי המלחין ומחבר רבים מן השירים ודיבז הייורד, מחבר הספר והליברית, והמירו את "nigger" במילים ניטראליות, כגון "עורב" או "פראיר". באמצע המאה העשרים, תקופת המהומות הבין-גזעיות, הייתה הביקורת נוקבת עוד יותר, בבחינת "מי הוא הגרשווין הזה שיתאר אותנו כפרימיטיבים?" רק משקמה עלית שחורה ואחרי שהפקות מאוחרות החזירו ליצירה קטעים שהושמטו בברודוויי ובכך שבו ו"עיגלו" את הדמויות כבמקור, זכתה האופרה בהוקרה מחודשת.

עוד ב-1935, כשראה גורג' גרשווין כי יצירתו מוגלית מן ההיכל האופראי אל הזירה הפופולארית, חיפש לה מקום באולמי הקונצרטים. סוויטה קונצרטית שכתב כיווצה את הפרטיטורה המקורית לידי חמישה פרקים, והיא בוצעה כמה פעמים בניצוח המחבר לאורך השנתיים האחרונות לחייו. משנפטר גרשווין, נעלמה הסוויטה מרפרטואר התזמורות אמריקניות ואת מקומה תפסה גרסה קונצרטית ושמה "פורגי ובס: תמונה סימפונית", שכתב ב-1942 רוברט ראסל בנט, ידידו של גרשווין. רק ב-1958, יותר מעשרים שנה אחרי מות המלחין, נמצאה פרטיטורת הסוויטה המקורית במשרדו של איירה גרשווין, וכדי לבדל אותה מגרסת בנט, שינה איירה את שמה ל"קטפיש רואו".

הפרק הראשון, מכיל את הפתיחה "בלוז הפסנתר של ג'אזבו בראון", קטע שקוצץ מן האופרה עד 1976 וציטוט קצר מ"Summertime". **הפרק השני** בנוי ממנגינות האריה המפורסמת של פורגי "I Got Plenty o' Nuttin" והדואט של פורגי ובס "Bess, You Is My Woman Now" וביניהן נעימת צ'לו; **הפרק השלישי** מכיל את הפוגה האפלה והאיטונאלית המלווה את רציחתו של קראון; מוסיקת **הפרק הרביעי**, כשמה כן היא - הוריקן, וב**פרק החמישי** מצוי פרלוד התמונה האחרונה ומנגינת שיר הסיום האופטימי "Oh, Lawd, I'm on my Way".

תזמור הסוויטה של גרשווין עתיר כלים, ובהם פסנתר, גלוקנשפיל, קסילופון, בנג'ו, תוף טמֶיִס ועוד. המלחין הישראלי אבנר דורמן, בתקופה ששימש כמלחין הבית של הקאמרה*, התאים את הסוויטה לביצוע קאמרי. על העיבוד הוא אומר: "אני זוכר שלא הייתה בידי הפרטיטורה של האופרה או הסוויטה התזמורתית, ולכן כתבתי את העיבוד משמיעה - מה שהתברר כרעיון טוב, מכיוון שבמקום לנסות להתאים עיבוד קיים לתזמורת קטנה, פשוט השתמשתי באנסמבל שעמד לרשותי, באופן שנראה לי המתאים ביותר לייצג את המוסיקה של גרשווין. לגבי חלקים מסוימים של היצירה היה הפתרון המתאים ביותר הכפלת כלים, כדי שיווצר הרושם כי האנסמבל גדול ממה שהוא באמת, ובחלקים אחרים ייצג דווקא השימוש בקטעי סולו ובאנסמבלים קטנים את הזמרים באופרה המקורית".

*לפני כעשור

דגדגון עס הגדולים

המלחינים הגדולים לילדים הקטנים

מנחה: איריס רגב

סדרה של 4 קונצרטים המציגה את המלחינים הגדולים של המוסיקה הקלאסית
הסדרה מיועדת לבני 4-9

מחיר הסדרה בתל אביב: 220 ₪
מחיר כרטיס בודד: 70 ₪
מחיר הסדרה בירושלים
(מקומות לא מסומנים): 160 ₪
מחיר כרטיס בודד: 55 ₪
רכישת מנויים בקופת התזמורת:
1-700-55-2000

בשיתוף

מוזיאון תל אביב לאמנות

3 פטהופן

נועם זילברברג מנצח

ירושלים, המינהל הקהילתי,
הגבעה הצרפתית

יום ב', 30.3.15 בשעה 17:00
מוזיאון תל אביב לאמנות
יום ד', 1.4.15 בשעה 17:00

4 הייזן

יונתן שפנדורף מנצח

ירושלים, המינהל הקהילתי,
הגבעה הצרפתית

יום ד', 17.6.15 בשעה 17:00
מוזיאון תל אביב לאמנות
יום ה', 18.6.15 בשעה 17:00

1 פאן

רוני פורת מנצח

ירושלים, המינהל הקהילתי,
הגבעה הצרפתית

יום ד', 17.12.14 בשעה 17:00
מוזיאון תל אביב לאמנות
יום ה', 18.12.14 בשעה 17:00

2 מוצרט

אורי לשמן מנצח

ירושלים, המינהל הקהילתי,
הגבעה הצרפתית

יום ב', 9.2.15 בשעה 17:00
מוזיאון תל אביב לאמנות
יום ד', 11.2.15 בשעה 17:00

שיר א' / שיר ב': נושא ושש וריאציות /
פינאלה

אלסנדרה סלבטי נולדה בנאפולי שבאיטליה, שם למדה נגינת פסנתר והלחנה. בהמשך השלימה דוקטורט במוסיקה בארצות הברית, באוניברסיטת מיאמי. ברפרטואר הלחנותיה יצירות לתזמורת סימפונית, להרכבים קאמריים ולתיאטרון. לורנס באדמן, מבקר "כתב העת למוסיקה קלאסית של דרום פלורידה", כינה את המוסיקה שלה "עוצמתית", "מרגשת" ו"קומוניקטיבית".

בין הישגיה, "הפרס האמריקני להלחנה" לשנת 2013. הפרס הוענק לה בעבור הלחנת מחזור סימפוני ושמו "טקטוסינה (Tektosyne) - שלושה מבנים אדריכליים לתזמורת". שופטי תחרות "הפרס האמריקני להלחנה" תיארו את המחזור כ"יצירה מונומנטאלית, עשירת תזמור, מעין נוף צלילי, הנוטל את המאזין למסע בזמן ובמרחב".

יצירות משל אלסנדרה סלבטי משמיעים אנסמבלים רבי יוקרה, ובהם רביעיית המיתרים "פנדרצקלי", אשר בחרה להשמיע יצירה משלה בתחרות הבינלאומית ה-11 קזלמג'ורָה שבצפון איטליה.

לצד פעילותה כמלחינה, עסקה אלסנדרה סלבטי בהנגשת פרטיטורות מן המאה ה-18 בעבור "תיאטרון סן קרלו", בית האופרה של נאפולי. כמו כן עסקה בתזמור מחדש של פסקולי הסרטים של נינו רוטה.

דבר המלחינה על יצירתה

את "שירים מאלָאָה" הלחנתי במיוחד בעבור הקאמרטה הישראלית ירושלים, לרגל תחילת עונתה השלושים ואחת ובהשראת הנושא שסביבו מתגבש הקונצרט הזה: "בעקבות הפילוסופים".

אסכולת אָלָאָה (או: האסכולה האֵלָאית) נוסדה בידי פֶּרְמָנִידֵס, פילוסוף יווני טרום־סוקראטי, שחי בסוף המאה השישית לפנה"ס במושבה היוונית אָלָאָה, עיר פורחת לחוף הים הטיֶרֶני בדרום איטליה, ובה מקדשים יפים ונמל. בעיר האיטלקית וֶלְיָה, שנבנתה על הריסות אלאה, ניתן לראות גם היום את חומת העיר היוונית ושרידי בנייניה.

באסכולה האֵלָאית ניתן לראות את ראשיתה של הפילוסופיה המערבית. אנשי אָלָאָה דחו

את התפיסה האמפירית, המבחינה בעולם בשינויים מתמידים ורבים. הם ראו בשינויים אלה אשליה בלבד, המוכתבת לנו על ידי חושינו המוגבלים וההפכפכים. קביעתם האונטולוגית הנחרצת, המתבססת על ניתוח מושגי מוקפד, הייתה שאין המציאות אלא ישות אל־זמנית אחת, קבועה ואחודה, בלתי מונעת ובלתי משתנה.

"שירים מאלָאָה" היא מחווה מוסיקלית לפריצת הדרך המחשבתית הזאת בתרבות היוונית, ערשה של התרבות הדרום־איטלקית. הפרטיטורה מחולקת לשלושה חלקים: שני שירים, שהשני בהם הוא נושא בעל שש וריאציות ופינאלה.

באיטלקית (כמו בעברית) המילה "שיר" מסמנת הן יצירה מזומרת והן יצירה פואטית. במילה canto מתגלם אפוא כל רעיון (סמנטי או מוסיקלי) ההופך לצליל. ביצירתי, רוב הזמרה מושמת "בפיי" כלי סולו. כך החליל "שר" בפתח היצירה, והצ'לו - בתחילת הפרק השני. מעניין לציין כי ניתן למצוא מאפיינים מוסיקליים משותפים במסורת המוסיקלית העממית הנפוליטנית, שממנה אני באה, ובמסורת המוסיקלית היהודית. למשל, בשתיהן מצויים סולמות שצלילים השני מונמך בחצי טון. בחרתי להשתמש בסולם שכזה בפרק השלישי, יחד עם תפקיד סולו לקרן, המחקקה את קול השופר היהודי, כמחווה לתרבות הישראלית.

הזמנת היצירה התאפשרה בזכות תרומתו הנדיבה של מר אדוארד אגוסטיני ובסיוע עו"ד עמירם זמני

חושבים מוסיקה

בוקר שכולו חוויה

מתחילים ב-09:30 בשתייה חמה ובמאפים וממשיכים ב-11:00 בשיחה על נושאים ברומו של עולם עם המרצים המרתקים בישראל ובמוסיקה נפלאה, תואמת

האירוע יסתיים ב-13:00

מנוחה נכונה

מנצח: אנדרס מוסטון

מרצה: פרופ' שלמה בידרמן

להתמודדות עם המוות פנים רבות וביטויים עזים ביצירה האנושית. יש הכמהים אל נצחיות, יש המשגיבים את הפאתוס שבו, ויש המקוננים על הבלות חדלונג.

יצירות מאת באך, שטראוס, תאודוראקיס ועוד.

שלמה בידרמן הוא פרופסור אמריטוס בחוג לפילוסופיה באוניברסיטת תל אביב וסגן נשיא המכללה האקדמית תל אביב-יפו

עקרון הווריאציה

מנצח: אבנר בירון

מרצה: פרופ' אריאל הירשפלד

עקרון הווריאציה שוכן כמעט בכל מעשה ובכל פעילות אנושית: ארוחות, נשיקות ופנים אנושיות. הווריאציה היא חלק מן החיים, יצירה לנוכח הבלתי משתנה.

יצירות מאת היידן, באך, ראמו ועוד.

אריאל הירשפלד הוא פרופסור בחוג לספרות עברית באוניברסיטה העברית בירושלים

סובב והולך לו הזמן

מנצח: רוני פורת

מרצה: פרופ' מנחם פיש

חויית הזמן האנושית כפולת פנים. הזמן שב וסובב, אך גם נמשך והולך. יש זמן מדעי וזמן היסטורי, זמן פרטי וזמן ציבורי, זמן להתמצא בו וזמן לחדש. ולמוסיקה - זמן משלה.

יצירות מאת בטהובן, צייקובסקי, היידן ועוד.

מנחם פיש הוא פרופסור ומופקד הקתדרה ע"ש מייזר במכון כהן להיסטוריה ולפילוסופיה של המדע באוניברסיטת תל אביב

דיאלוג ושתיקה

מנצח: אנדרס מוסטון

מרצה: פרופ' משה הלברטל

הדיאלוג והשתיקה כאבני יסוד של החשיבה והיצירה, התקשורת וההתאגדות האנושית. השתיקה מסמנת את גבול הדיאלוג; הדיאלוג - את סופה של השתיקה.

יצירות מאת באך, מוצרט, בלוך ועוד.

משה הלברטל הוא פרופסור בחוגים למחשבת ישראל ולפילוסופיה באוניברסיטה העברית ומופקד הקתדרה ע"ש גרוס בבית הספר למשפטים באוניברסיטת ניו יורק

קופת התזמורת:

1-700-55-2000

www.jcamerata.com

info@jcamerata.com

הסדרה תתקיים בימי שישי בתל אביב ובירושלים
תל אביב / מוזיאון תל אביב לאמנות, אולם אסיא
10.7.15, 1.5.15, 6.3.15, 28.11.14

ירושלים / תיאטרון ירושלים, אולם הנרי קראון
17.7.15, 8.5.15, 27.2.15, 5.12.14
ובקופת התיאטרון 02-5605755

לנטו, אלגרו / אלגרטו / פרסטו / אדג'ו / מולטו טנטו, אלגרו מולטו ויואציה

//לני" ברנשטיין היה כוכב־על: מנצח, פסנתרן, מלחין, מסביר ומבהיר. "סופרמרקט של מוסיקה" כינה אותו סטרווינסקי. הוא היה ראשון המנצחים שנולד והתחנך בארצות הברית (אוניברסיטת הארוורד ומכון קרטיס) וזכה לתהילת עולם. שנתיים אחרי תום לימודיו (1943) הוצעה לברנשטיין משרת עוזר המנצח של הפילהרמונית ניו יורק, וכמו באגדות, לקראת קונצרט משודר מחוף לחוף, חלה ברונו וולטר, וברנשטיין עלה לדוכן. השאר היסטוריה: מאמצע שנות הארבעים ועד אמצע שנות החמישים ניצח על תזמורות ברחבי ארצות הברית ואירופה ובשנים 1958-1969 היה למנהל המוסיקלי הקבוע והנוצץ של הפילהרמונית ניו יורק, שאת מספר מנוייה הצליח לשלש, לא במעט בזכות סדרת תוכניות טלוויזיה פופולארית, שבה - בעזרת התזמורת - סיפר על יצירות, מלחיניהן וייחודן, עד כי אפילו בני נוער וילדים הוקסמו.

כמלחין כתב יצירות לפסנתר, לקול ולפסנתר, לקול ולתזמורת, למקהלה ולתזמורת, שלוש סימפוניות, בלטים, מוסיקה קאמרית, מוסיקה לסרט, אופרטה, שתי אופרות ושמונה מחזות זמר. הלחנתו התבססת על הפנמה מאסיבית של אלמנטים עממיים, במיוחד הרמוניות וקצבים הנהוגים בג'אז, שימוש תדיר בתווי בלוז (Blue notes*), בביטונליות** ובמשקלים מתחלפים, המחקים את מוסיקת

הדיבור האמריקנית. רבות ממגנינותיו ליריות וזרועות אינטרוולים מרוחקים או אקורדים מוגדלים***.

את הסרנדה בעקבות "המשתה" של אפלטון הלחין ברנשטיין בקיץ 1954, והוא ניצח עליה כעבור חודש בוונציה. התזמור הוא: כינור סולו, נבל, טימפני וכלי הקשה רבים ושונים ותזמורת כלי קשת.

לפריטורה הקדים ברנשטיין את המבוא הבא:

"הסרנדה איננה ביטוי המוסיקלי של תמליל, אף כי צמחה מקריאה מחודשת של "המשתה" של אפלטון. כמו השיח שבמשתה, כך גם המוסיקה היא רצף מבעים בשבח האהבה. הפרקים מתפתחים מאלמנטים נושאים המצויים בקודמיהם.

"לטובת מי שאוהבים אלוזיות ספרותיות, אציע אולי נקודות ציון אלה:

- 1. פיידרוס; פאוסניאס** (לנטו; אלגרו). פיידרוס פותח את הסימפוזיון*** בנאום לירי בשבח ארוס, אל האהבה (פוגטו, המתחיל בנגינת הכינור). פאוסניאס ממשיך, ומתאר את השניות של לאהוב ולהיאהב. הרעיון מבוטא בצורת הסונטה, על פי חומרים השאובים מן הפוגטו הפותח.
- 2. אריסטופנס** (אלגרטו). אריסטופנס איננו ממלא כאן את תפקיד הלץ כדרכו, אלא הוא מספר סיפורי ערש ובהם מיתולוגיית האהבה.
- 3. אריקסימטוס** (פרסטו). הרופא מספר על ההרמוניה המשמשת בגוף האדם,

כמודל מדעי לדפואי אהבה. זהו פוגטו סקרצו קצרצר, שמסתורין והומור משמשים בו בערבוביה.

4. אגתון (אדג'ו). אולי הנאום היפה ביותר בסימפוזיון: שיר ההלל של אגתון חובק את כל היבטי האהבה - כוחותיה, קסמיה, תפקידיה. הפרק הזה הוא פשוט שיר בשלושה חלקים.

5. סוקראטס; אלקיביאדס (מולטו טנטו, אלגרו מולטו ויואציה). סוקראטס מתאר את ביקורו אצל החוזה דיוטימה ומצטט את דבריה על הדמנוולוגיה של האהבה. זהו מבוא בעל משקל רב יותר מכל הפרקים הקודמים, והוא מחזר מפותח מאוד של קטע האמצע של פרק אגתון. את ההפרעה (או ההתפרעות) המפורסמת שמוביל אלקיביאדס בראש חבר שיכורים, מיצג אלגרו, שהוא רונדו המתחיל סוער, ממשיך כג'ג ומסתיים כחגיגה. אם רמזי ג'אז יעלו מן המוסיקה, אנא סלחו. לא אנכרוניזים יש כאן, אלא מבע טבעי של מלחין אמריקני לנוכח הרוח האלמותית של אותו משתה היווני".

*המנמיכים צלילים בחצי טון או פחות.

**שני מרכזים טונאליים (סולמות) שונים המנוגנים בו בזמן.

***כגון בין שלוש הברות מזריה בשירו של טוני ב"סיפור הפרברים".

****בעברית שם היצירה "המשתה", אך קהלו של ברנשטיין פגש במילה האנגלית/יוונית symposium, ובזה מזדקרת לעין ההתדיינות הפילוסופית ופחות מנהגי השתייה הנלווים של היוונים.

In the Footsteps of the Philosophers

Boris Brott conductor (Canada)

Kolja Blacher violin (Germany)

Joseph Haydn (1732-1809)

Symphony no. 22 in E-flat major
(The Philosopher)

George Gershwin (1898-1937)

Suite from Porgy and Bess
(Arr. for Chamber Orchestra by Avner Dorman)

Intermission

Alessandra Salvati (1968)

Canti Eleatici (World premiere)

Leonard Bernstein (1918-1990)

Serenade after Plato's "Symposium"

Jerusalem / Jerusalem Theater, Henry Crown Hall

Tuesday, October 28 2014 at 20:00

Karmiel / Performing Arts Center

Wednesday, October 29 2014 at 20:30

Rehovot / Wix Auditorium, Weizmann Institute

Thursday, October 30 2014 at 20:00

Tel Aviv / Tel Aviv Museum of Art

Saturday, November 1 2014 at 20:00

Program notes: **Benny Hendel** Design: **Hagit Maimon**

The Israel Camerata Jerusalem

Music Director and Founder: **Avner Biron**

Advisor: **Josef Bardanashvili**

The musicians						*principal player **assistant principal
1st Violin Matan Dagan* Natasha Sher* Carmela Leiman** Michael Boyaner Denice Djerassi Sophia Kirsanova Roman Yusupov	2nd Violin Andrea Hallam* Étienne Meneri* Eduard Reznik** Anna Kobzareva Michael Kontsevich Keren Shoshani	Viola Michael Plaskov* Doron Alperin Boris Rimmer Andrei Shapelnikov	Cello Yefim Eisenstadt* Marina Katz* Zvi Orleansky* Alexander Sinelnikov** Bass Dmitri Rozenzweig* Genadi Litvin	Flute Esti Rofé* Oboe Muki Zohar* Ori Meiraz	Bassoon Mauricio Paez* Kristijonas Grigas French Horn Alon Reuven*	

Honorary fellow violonist: Arik Kobiliansky

Guest musicians: Zina Levin, violin; Ilya Shwarts, clarinet; Reuven Mozes, bassoon; Noam Fresko, horn; Yizhar Karshon, harpsichord; Gitit Boazson, harp; Alon Bor, timpani; Hillel Bruckental, Oded Geizhals, Eran Margalit, Ziv Kaplan, Menachem Shafran, percussion

Board of Directors and Members of Association					*Member of the board
Prof. Ruth Arnon*, Chairman	Prof. Avi Ben Basat*	Prof. Menachem Fisch*	Prof. Uri Karshon	Dov Shafir	
Jacob Aizner*	Prof. Shlomo Biderman	Prof. Benny Geiger*	Raanan Kop, CPA	Baruch Shalev*	
Dr. Hanan Alon	Prof. Shmuel Cabilly	Efrat Weiman Gershony	Nissim Levy	Ilan de Vries	
Shimshon Arad	Robert Drake	Yair Green*	Yair Mendels		
Talma Barabash-Knoller, CPA	Izaak Elron*	Prof. Moshe Hadani*	Amnon Nadav		

Administration

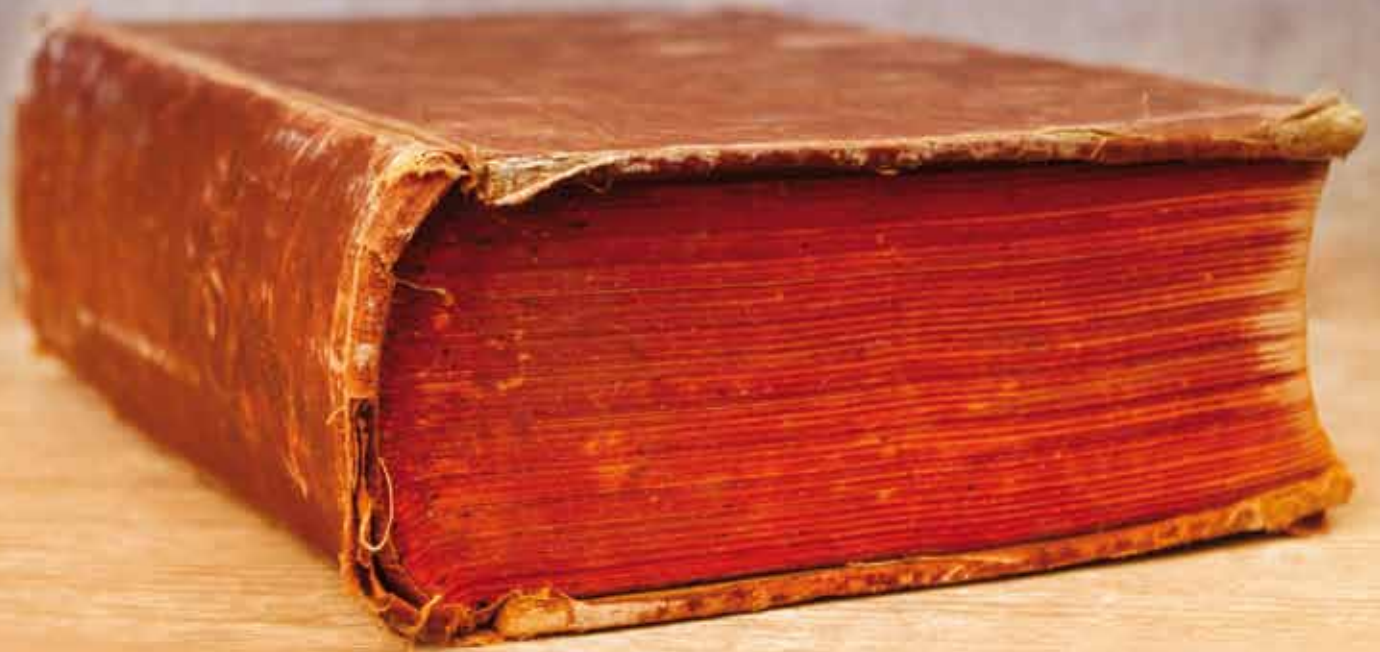
General Manager: **Ben-Zion Shira**   Marketing Manager: **Tamar Umansky**   Legal Advisor: **Adv. Ami Folman**
Administrative Manager: **Michael Kontsevich**   Sales: **Dagan Feder**   Accountant: **Sarit Yitshaki**
Producer and Librarian: **Moran Magen**   Stage Manager: **Valery Aksyonov**

Office: 13 HaHagana St. (HaGiv'a HaTsarfatit) Jerusalem | Tel: +972-2-5020503 Fax: +972-2-5020504

Internet: www.jcamerata.com | Email: info@jcamerata.com

The Orchestra is supported by: The Ministry of Culture and Sport | The Municipality of Jerusalem
and by the generous support of various donors.

THE ISRAEL CAMERATA JERUSALEM
MUSIC DIRECTOR: AVNER BIRON

**IN THE FOOTSTEPS OF
THE PHILOSOPHERS**